

ἡ ὁδὸς φέρει ἐξ ἀνατολῶν πρὸς τὴν Τζουμαγιάν ὑπὲρ τὰ στενὰ τῆς Κρέσνας. Ταυτοχρόνως ἡ ἀριστερὰ πτέρυξ ἐκ δύο μεραρχιῶν ἀπωθήσασα τὸν ἐχθρὸν δι' ἀλληλοδιαδόχων ἐπιθέσεων, ἀπὸ τὸ Λεϊτιμι, τὸ Πέτσσθον, τὸ Σέρνοβο καὶ τὸ Παντζάριβο, ἐπροχώρησε εἰς τὸ αὐτὸ σχεδὸν ὕψος μὲ τὴν δεξιὰν ἐπὶ ἄλλης πλαγίας μικρᾶς ὁδοῦ, τῆς πρὸς δυσμὰς τοῦ Στρυμόνος πρὸς τὴν Τζουμαγιάν.

Οἱ Βούλγαροι, εὐρεθέντες πρὸ διπλοῦ ὑπερφαλαγγισμοῦ ἐκ δύο ταυτοχρόνως σημείων, ἀποκαμώντες δὲ ἀπὸ τὰς ἀλλεπαλλήλους ἐπιθέσεις, ἐπίσθησαν ὅτι θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ κρατήσουν ἐπὶ πλέον τὰ περίφημα στενὰ τῆς Κρέσνας, εἰς τὰ ὅποια εἶχον στηρίξῃ τὰς ἐλπίδας των. Μικρὰ ἐπιμονή των ἐκεῖ ἀκόμη θὰ ἐσήμαινε τελείαν ἐξόντωσίν των, ἢ αἰχμαλώτισιν ὅλου τοῦ ἐκεῖ στρατιωτικοῦ σώματος. Καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τὰ ἐγκαταλείψουν. Ἀντέταξαν ὁμως ἀγριωτάτην ἄμυναν εἰς τὴν ἐξοδὸν αὐτῶν, ἥτις ἐστοίχισεν καὶ εἰς αὐτοὺς ἀλλὰ καὶ εἰς ἡμᾶς πραγματικῶς μεγίστας ἀπωλείας.

Ἡ ἀναπτυχθεῖσα κατὰ τὰς μάχας αὐτὰς ἀνδρεία τῶν Ἑλλήνων ἐθαυμάσθη ὑπὸ ξένων στρατιωτικῶν δημοσιογράφων, οἱ ὅποιοι δὲν ἐπίστευαν ὅτι θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ διάδοσις μέρους τόσοσιν φυσικῶς καὶ τεχνητῶς ὀχυροῦ, ὑποστηριζομένου ὑπὸ τοιαύτης δυνάμεως.

Ἐν τούτοις τῶν δυσχερειῶν αὐτῶν τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ἀπλῶς νὰ ἐπιδραδυνθῇ ὀλίγον ἡ ἐλληνικὴ προέλασις. Ἡ γενναιότης τοῦ στρατοῦ καὶ ἡ θαυμασία στρατηγικὴ ἔφερον τὸ ἀποτέλεσμά των.

Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ κατὰ τὴν σειρὰν τῶν μαχῶν εἰς τὰ στενὰ τῆς Κρέσνας καὶ καθ' ὅλην τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μετώπου τῆς παρατάξεώς του, καθ' ἣν ἡριθμήθησαν ἑνδεκα ἐν συνόλῳ μάχαι καὶ συμπλοκαί, ὑπῆρξαν μέγισται. Κυρίως ὁμως καταστρεπτικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἀποθάρρυνσις ἡ παρατηρηθεῖσα μόλις ὁ ἐλληνικὸς στρατὸς εὐρέθη εἰς τὴν ἐξοδὸν τῶν στενῶν, διευθυνόμενος πρὸς τὴν Τζουμαγιάν. Τάγματα ὁλόκληρα ἐτράπησαν πρὸς ἀνατολάς, ἀρνούμενα πᾶσαν ὑπηρεσίαν, ἐνῶ οἱ στρατιῶται, ἀπορρίπτοντες ὅπλα καὶ στολὰς καὶ ἀρπάζοντες τὰ ἐνδύματα χωρικῶν, εἰσήρχοντο εἰς τὸ παλαιὸν βουλγαρικὸν ἔδαφος διευθυνόμενοι εἰς τὰ χωρία των.

Διὰ τῆς ἀλώσεως τῶν στενῶν τῆς Κρέσνας, ὁ ἐλληνικὸς στρατὸς ἦτο ἐλεύθερος πλέον νὰ βαδίσῃ πρὸς τὴν Τζουμαγιάν, ἀπέχουσαν μόλις σαράντα χιλιόμετρα. Μεθ' ὅλην δὲ τὴν ἐξάντλησιν τῶν ἀνδρῶν, ἡ πορεία ἐξηκολούθησε ταχεῖα μὲ τὸ σύνθημα:

— Στὴ Σόφια! Στὴ Σόφια!

## ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

« Ἀλεξάνδρου τὴν Ἀσίαν ἐξημεροῦντος Ὁμηρος ἦν ἀνάγνωσμα· καὶ Περγῶν καὶ Σουσιανῶν καὶ Γεδρωσίων παῖδες τὰς Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους τραγωδίας ἤδον ».

« Δι' Ἀλεξάνδρον τοὺς Ἑλλήνων θεοὺς Βάκτρα καὶ Καῦκασος προσεκύνησαν ».

(Πλούταρχος)